

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

Külmissziói
melléklettel

„Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket.”

2010. szeptember

- Zsid 3, 7-8 -

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja

Jánosa Attila (ev. lelkész, Győr)

A hónap igéje: Az is Isten ajándéka, hogy az ember eszik, iszik, és jól él fáradtságos munkájából. (Préd 3,13)

Véget ért a nyár, a szabadságolások időszakára. Ki új tanévet, új munkáévet kezd, a pihenés után ismét nekivág az éppen előtte álló feladatnak.

Furcsa az ember viszonya a munkához: se vele, se nélküle kapcsolat ez. Akinek nincs munkája, annak az a problémája, akinek van, annak meg az. De tény, hogy az éber állapotban töltött időnk nagy részét munkával töltjük.

Napjaink struktúráját a munkánk teremti meg.

A Szentírásban találunk példát a munka átkozott voltára. Így szól az Úr a bűnös emberhez: „legyen a föld átkozott miattad,

fáradtsággal élj belőle egész életedben! Tővist és bogáncsot hajt neked, és a mező növényét eszed.” (1Móz 17-18) És íme, az ellenpélda, a havi igénk. A munka és eredménye – a munka gyümölcseinek élvezete – Isten áldása és ajándéka. Amiképpen az ember egyszerre képes igaz és bűnös lenni, úgy az ember munkája is lehet akár átok, akár áldás. Vajon min múlik, hogy éppen melyik lesz? Vajon mit tehetek, hogy áldás fakadjon abból, amit nekem kell elvégeznem?

Az embert a munka tette emberré – mondja a filozófus. De sosem olvastuk, hogy Jézus dolgozott volna. Az ég madarai sem dolgoznak, a mező liliomai sem, mégis kiteljesedett létet élnek.

A munka, a szó – abban az értelmében, ahogy mi használjuk – nem régóta létezik. Az ipari termelés létrejöttének idejében született. Ezt megelőzően nem volt kérdés, hogy mi lesz a gyerekből. Kicsi korától ott volt a szülője mellett, és őt utánozta, neki segített. Abba az életformába tanult bele, amit a szülője élt. Nem volt külön munkahelye, munkaköre, és persze munkabére sem. Lusta lehetett ugyan, de „munkanélküli” soha. Elfáradt és pihent, de ehhez sosem

kellott „szabadságra” mennie. Létezése és napi tevékenysége egy volt, mint a mező liliomainak a tündöklés vagy az ég madarainak a repdesés. Az éhség is hajtotta, de vadászat, halászat vagy a gyűjtögetés szenvedélye is tette indította. Kultikus hangszerek, énekek és táncok hevítették még lobogóbbra a szenvedély tüzét. A kellelten, félelemmel teli vadász az életével játszott. A kezét az eke szarvára tevő, de közben hátrafelé tekintő földműves alkalmatlanná, megvetés tárgyává lett. A közösség sem türtte meg az ilyet. A szorgos, dolgozó embernek pedig becsülete volt.

Jézus nem dolgozott, hanem odaadta magát. Az igazi munka az, amit önatáddal végeznek. Valahogy egymásra talál benne a munka és az ember. Eppen nekem való munka, és éppen hozzám való ember. Úgy, mint a párkapcsolatban. Ez a viszony is önatáddason alapul. És amikor az ember át tudja adni magát, akkor ebből az odaadásból, ebből az egyesülésből mindig valami nagyszerű jön létre. Ez nem is munka, hanem önfeledt játék, élvezet. Valami, aminek mindenki a nyertesévé válik. Senki nem akar csodát tenni, mégis csoda történik. Az ember nem öröklődik. Mégis benne van teljesen. Szívügy kell, hogy legyen a munka!

Sokszor joggal félünk az odaadástól. Nem is az odaadástól, inkább az elutasítás fenyegetésétől. Tanítók és tanárok, munkálattók felelőssége az, hogy nem veszik észre, amikor valakinek a munkáját elutasítják, vagy nem becsülik meg kellőképpen. Ekkor magát az embert utasítják el. (Jézus még a nyilvánvaló bűnösrel sem tette ezt.) Ebből ugyanis mindig nagy baj lesz. Ennek pedig nemcsak elutasított lelkek, hanem munkahelyi közösségek, szervezetek is kárát látják. Végző soron mindannyian sérülünk, mérgeződünk, és sajnos „hiába fáradoznak az építők”. Nyüzsgés talán lehet belőle, de növekedés és élet nem.

A növények klímához kötött életet élnek. Bár próbálkozhatunk a szobában datolyapálma nevelésével, nem számíthatunk rá, hogy gyümölcsöt szedhetünk róla. A nyírfát is hiába próbálnánk megtelepíteni sivatagi tájakon. Ez természetes nekünk. Ugyanígy természetesnek kellene lenni annak, hogy egy munkahelynek is klímája van. Nem megfelelő klíma esetén a munka robottá lesz, a szervezet zárttá és merevvé, alkalmatlanná képtelenné válik, elöregszik. Talán még nő is egy ideig, mint a szobába zárt pálma, de virágra és gyümölcsre nem lehet számítani. A gályarabokat már régen leváltották a sokkal hatékonyabb motorokkal. A munkahelyi „gályázás” nem embernek való. De érdekes, hogy még ma is létezik.

Ahhoz, hogy a munka gyümölcsöző legyen, megfelelő klímát kell teremteni: bizalommal telít, nyíltat, őszintét, elfogadót, megértőt, segítőt, befogadót, megbocsátót. Olyat, amiről Jézus szól, mikor arra hívja fel tanítványait: Arról ismerjen meg titeket a világ, hogy egymást szerettetek!

Vigyázzunk egymásra! Amennyire rajtunk múlik, teremtsünk, vagy óvjuk meg a megfelelő munkahelyi klímát! Óvjuk egymás szívét, hogy mindenki beleadhassa munkájába azt, ami van. Ha pedig valakiről úgy véljük: ő talán nem adott bele mindent, akkor vádask helyett mindig magunkba tekintsünk először: Kell-e félténie magát valamitől? Netán nem kell-e joggal félténie a szívét éppen tőlem, a munkatárstól, a főnöktől, a tanítótól? Felszabadítom-e önatáddason a rám bízottakat, a társakat? Vagy szárnyat nyesegetek, és bezárkózik tőlem minden virág?

Isten ajándéka, a Lélek gyümölcse, ha a közelünkben kinyílnak az emberek. Milyen igaz, hogy az is Isten ajándéka, hogy az ember eszik, iszik, és jól él fáradtságos munkájából, mert a kiteljesedésre mindenki biztatja, és segítségére van. Az így végzett munkától él, terem, növekedik és gazdagozik az egyén, a közösség és a nemzet.

Jó munkát! Boldog és eredményekben gazdag új munkáévet!

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület főbb információi, eseményei

- Bőrcs, 2010. szeptember 19. vasárnap – 50 éves a templom

A bőrcsi evangélikus templom felszentelésének 50. évfordulójára alkalmából ad hálát a gyülekezet szeptember 19-én, vasárnap. A 15 órákor kezdődő alkalom szolgálatát Ittész János püspök végzi.

További információ Takács Eszter lelkésztől kérhető a 20/824-8091 telefonszámon.

- Ágfalva, 2010. szeptember 25. szombat – lelkésziktatás

Ágfalva és Sopronbátfalva gyülekezetei lelkészükké választották Heinrichs Eszter és Michael Heinrichs lelkészeket. Ünnepélyes beiktatásuk istentisztelet keretében lesz az ágfalvai evangélikus templomban szeptember 25-én 14 órákor. Az iktatás szolgálatát Gabnai Sándor esperes végzi.

További információ Heinrichs Eszter lelkésztől kérhető a 20/824-2611 telefonszámon.

- Kajárpéc, 2010. szeptember 25. szombat – lelkésziktatás

A kajárpéci evangélikus gyülekezet megválasztott lelkészét, Smidéliusz Andrászt ünnepi istentisztelet keretében iktatja be hivatalába Kiss Miklós esperes. Az alkalom a kajárpéci evangélikus templomban szeptember 25-én 14 órákor kezdődik.

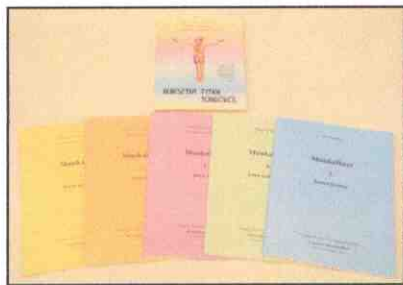
További információ Smidéliusz András lelkésztől kérhető a 20/824-8991 telefonszámon.

- Ágfalva, 2010. szeptember 26. vasárnap – 225 éves a templom

Az ágfalvai evangélikus templom felszentelésének 225. évfordulójára alkalmából ad hálát a gyülekezet szeptember 26-án, vasárnap. A 10 órákor kezdődő alkalom szolgálatát Ittész János püspök végzi.

További információ Heinrichs Eszter lelkésztől kérhető a 20/824-2611 telefonszámon.

HITTANKÖNYVSOROZAT A GYŰLEKEZETI ÉS SZÓRVÁNYHITOKTATÁS SZÁMÁRA

Szeretettel értesítjük a gyülekezeteket és a hitoktatókat, hogy a **Kezserzfa titka tündököl** című bibliai olvasókönyvet és a hozzá tartozó munkafüzeteket az 1–5. osztályosok számára, illetve a **Krisztus népe Isten nagy csodája** című egyházismereti tankönyvet és munkafüzetét a 6. osztályosok számára megrendelhetik a kiadónál, a veszprémi lelkészi hivatalban (8200 Veszprém Kossuth L. u. 4. Tel: 88/421-618), vagy megvásárolhatják és megrendelhetik őket a Luther Kiadónál, valamint a Budapest Deák téri Huszár Gál papír- és könyvesboltban.

A kiadványok árai a kiadónál: olvasókönyv, 1–5. oszt. 980 Ft, egyházismereti könyv, 6. oszt. 380 Ft, munkafüzet, 1. 2. 3. oszt. 380 Ft, munkafüzet, 4. 5. oszt. 480 Ft, munkafüzet, 6. oszt. 380 Ft. Útmutató az oktató számára 380 Ft.

Örömmel adjuk hírül, hogy tavalyi ígéretünknek megfelelően a hittankönyvsorozat új egységgel bővült! A sorozat 7. része az egyetemes és hazai egyháztörténetet dolgozza fel 28 egységben. A könyv: 380 Ft; a munkafüzet 380 Ft a kiadónál.

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület elnöksége és a szervezők szeretettel hívnak és várnak mindenkit az egyházkerület jubileumi, 10. pedagógus-csendesnapjára 2010. október 8–9-én Sopronba.

Vendéglátó az *Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola*. A csendesnap témája: „**Jelek körülöttünk és bennünk**”, amelyről az egyes szakterületek képviselői tartanak előadást, ezen kívül a szervezők színvonalas kulturális és tartalmas lelki programról is gondoskodnak.

A részletes programot és a jelentkezési lapokat szeptemberben minden oktatási intézményünkbe és az egyházkerület minden lelkészi hivatalába eljuttatjuk.

Jelentkezni az iskola címén (9400 Sopron, Deák tér 51.

Tel: 20/824-6050), valamint a

pedagoguscsendesnap@eotvos.sopron.hu e-mail címen lehet.

Szeretettel hívjuk minden érdeklődő testvérünket a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület egyházközségi elnökségeinek konferenciája és munkatársképző napja összevont alkalmára, amelyet ÉRTÉKTEREMTÉS, ÉRTÉKMEGŐRZÉS címmel

Révfülpön 2010. szeptember 17–18-án
az Ordass Lajos Oktatási Központban tartunk.

Program:

Péntek:

- 18.00 – Vacsora
- 19.00 – A konferencia megnyitása, bemutatkozás
- 19.30 – „Hallelúja Banda” – árvízjárvárosult felsőszolcjai gyerekek Órimagyarósdon (Rostáné Piri Magda)
- 20.00 – A püspökválasztás menetrendje (Kissné Kárász Rózsa, a jelölőbizottság elnöke)
- 20.30 – Fórumbeszélgetés (egyházkerületi elnökség)
- 22.00 – Áhítat (Ittész János)

Szombat:

- 08.00 – Reggeli
- 09.00 – Áhítat
- 09.30 – Új lehetőségek a diakóniai szolgálatban (Buda Annamária)
- 10.15 – Az intézményalapítás rögzös útjain (Dr. Mekis Viktória)
- 11.30 – Ingatlanügyek és pályázatok (Helfrich Péter és Erdélyi Károly)
- 13.00 – Ebéd
- 14.30 – Muzeális értékeink és műkincseink védelme (Dr. Hubert Gabriella és dr. Harmati Béla László)
- 16.00 – Úrvacsorai istentisztelet (Ifj. dr. Hafenscher Károly)

A részvételi díjat az egyházkerület fizeti.

A jelentkezéseket szeptember 13-ig kell a püspöki hivatalban bejelenteni.

(Tel.: 96/516-160; 20/824-4222

e-mail: nyugati.kerulet@lutheran.hu)

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus
Egyházkerület lapja

Megjelenik havonta, dunántúli terjesztésben

Lapunk legközelebbi száma
2010. október 10-én
jelenik meg

Felelős szerkesztő: Menyes Gyula
Megrendelhető a szerkesztőség címén: (20/824-4222)
Evangélikus Püspöki Hivatal 9021 Győr, Bajcsy Zs. utca 26.
Telefon: 96/516-160 96/516-162 Fax: 96/516-169
Postacím: 9001 Győr, Pf.: 1639
Kiadja a Soproni B. D. Evangélikus Gimnázium (Líceum)
Felelős kiadó: Tölle Balázs
Telefon: 99/512-430
Készült: Újsziget-rotta Sárvár – 1150 példányban
Kapható: a templomokban, gyülekezeti iratterjesztésben
Előfizetési díj egy évre 1400 Ft, külföldön 30 €
E-mail: harangszo@lutheran.hu
Internet: www.harangszo.hu
ISSN 1416-9770

Fehér Károly (ny. ev. esperes, Székesfehérvár)

Jelek, jelképek, szimbólumok 28. Avatás – szentelés – ordináció?

Ahogy telnek éveink, úgy szaporodnak papírjaink. Képtelenség valamennyit megőrizni. Amikor már beleizzadok a válogatásba, tovább sarkall az örmény keresztények szelektálásán is túlmutató intelme: „A halottas ingnek nincsen zsebe!” Mégsem tudok mindent megsemmisíteni. A megőrzendők közé sorolom azokat a meghívókat, amelyeket fiatal, ismerős és ismeretlen lelkészjelöltektől kaptam. Lehet, hogy személyesen sohasem láttam egyikét-másikat, mégis ismerősek, hiszen egyházam leendő lelkészei, a szolgálatban valahol utódaim invitáltak arra az istentiszteletre, amelyen a „belső elhívás”, a szolgálatra felkészítő tanulmányok után a „külső elhívás” erejével valószínűleg a lelkészi szolgálatba lépnek.

Ehhez szükséges, de nem elegendő a diploma. Névadó hitvallásunk szerint maga Jézus Krisztus rendelte ezt a szolgálatot, hogy az üdvözítő Krisztus-hitre eljussunk. Az evangélium azonban nem a levegőben szálldos, nincsen a Biblia lapjai közé szárított virágként leprélve. Emberekre van bízva. „Rite vocatus”-nak nevezi őket az Ágostai hitvallás. A „rite” nem nyomorítható jogi-egyházi aktussá. Ennél sokkal több. Azt a bizonyos szertartást, rítust, egyházi eseményt, a püspöki szolgálat egyik privilégiumát jelzi, amit hol avatásnak, hol

szentelésnek, hol meg ordinációnak nevezünk. A latin kifejezésre azért kényszerültünk, mert egyházunkban a mai napig nem jutottunk egyetértésre, hogy lelkészavatásról vagy lelkésszentelésről beszéljünk. Az elnevezésnél sokkal fontosabb maga az aktus, az esemény. De erről majd a következő alkalommal gondolkodjunk.

Azért az elnevezésben is jó lenne egyetértésre jutnunk. A Liturgikus könyv egyértelmű határozottsággal a szentelés mellett foglal állást. De ahogyan a Liturgikus könyv kötelező, kizárólagos használatát sem kényszerítette ki arra illetékes fórum, hanem párhuzamosan él vele az Agenda használata, úgy jelent meg a lelkészjelöltek meghívóján is egymás mellett az avatásra, illetve szentelésre szóló invitálás. A párhuzamosság kicsit fájdalmas szóródásban jelentkezett. A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület lelkészjelöltjei szentelésükre, a másik két kerületi pedig – emlékeztetem szerint egy kivétellel – avatásukra hívtak. Alaptalan gyanúsítás megoktalan egyházsabdálás lenne az eltérő szóhasználat mögött mindenáron való elhatárolódást feltételezni. Egyházunk egysége nem az eltérő szóhasználaton múlik. Mégis az egyház egységének kicsi jelecskéje lehetne, ha például az ordináció eseményét magyar és azonos kifejezéssel jelöljük.

Nem titok, hogy magam, a liturgikus bizottság tagjaival egyetértésben, a „szentelés” mellett döntöttem, szemben az „avatással”. Az „avatás” kereszténységen kívüli, pogány misztériumvallások tagavató, titkos aktusát vagy a szabadkőműves páholyok avatatlan szem elől elzárt rejtelmes ceremóniáját, a beavatottak titkos, egymás kezére dolgozó szövetségét idézi. De vannak „mezítlábasabb” érveim is: gyerekkoromban a takácstól hazahozott vásznat forró vízbe vagy falúgba avatták be, hogy még feldolgozás előtt menjen össze a vászon. A néprajzosok pedig leírták, hogy a „pusztai emberek”, a pásztorok és csikósok „munkaruháját”, magyarázva a bőgatyát hogyan avatták be zsíros lébe, hogy eső- és szélálló legyen.

A szentelésnek biblikus alapja van. Az Isten szolgálatára szánt, Isten szolgálatában álló a „szent”. Az ótestamentumi főpap fővegének homlokpántján „Szent az Úr számára” felirat állt. A lelkészi szolgálatot nem a beavatás titkossága, hanem a Krisztus rendelte, nyilvános evangéliumhirdetés és szentségekkel való pásztori szolgálat apostoli folyamatossága jellemzi.

Fogadjuk szeretettel és hordozzuk imádságban nyáron felszentelt fiatal lelkészeinket, hogy ők maguk is meg mi is jól értsük, kik is ők, kinek és mire szenteltettek.

Dr. h.c. Keveházi László (ny. ev. esperes, egyháztörténész, Kőszeg)

Egyháztörténeti mozaikok...

A reformáció újabb ágának elindítója

Johannes Calvin*

(1509–1564)

Ezzel az írással még tavalyi tartozásunkat szeretnénk leróni, hiszen 1509-ben volt Kálvin-év az egész világon. De a róla való megemlékezést nem lehet egy évre leszűkíteni, alakja mindig időszzerű, ha nem is „korszerű”, hogy egy református megemlékezés mondatát idézzem. S ha „kálvinizmust” említünk, akkor feltétlenül meg kell említeni egy másik nevet: *Huldrych Zwingli* nevét is, aki a reformáció új ágának kialakulásához nagyban hozzájárult. Azt, amit ma „kálvinizmusnak” nevezünk, ahhoz a két kiemelkedő reformátor szolgálatára és tanítására együtt járult hozzá.

Kálvin életéről sokkal kevesebbet tudunk, mint Lutheréről, önmagáról nagyon keveset szolt vagy írt. Atyja (eredeti neve: Gerard Cauvin) fuvaros fia, bírósági írnok, majd a püspökség gazdasági vezetője volt. Édesanyja, Jeanne Lefranc, tehetős noyoni polgár, sőt tanácstag leánya volt. Fiuk 1509. július 10-én az észak-francia Noyonban született. Apja kívánságára teológiát és jogot tanult egyszerre, példátlan szorgalommal.

Ugyanakkor szigorú, „spártai” életmódja miatt olyan betegség támadta meg, amit élete végéig hordoznia kellett. Orleans és Bourges városában tanult tovább, védte az egyházat, míg életében egy fordulat be nem következett. Maga ezt is egyetlen mondattal jelzi: „hirtelen megtérésem” ment át. Így lett a Szentírás és az egyházatyák kutatója, hamarosan egy kör vezetője. Párizsba kerülve az egyetemen megbarátkozott Nikolaus Coppel, a párizsi Sorbonne rektorával, s tettek kísérletet az egyetem reformálására, de ebből csak bajuk származott. Menekülniük kellett.

Reformátori munkáját Bazelben kezdte, itt írta meg élete főművét az „Institutio christianae religionis” (A keresztény vallás rendszere) című könyvének első változatát 1536-ban, amelynek végső formája 1559-ben jelent meg. Alapjában Luther Kátéját követi, akinek mindig tisztelője volt. A keresztény élet summája Isten és önmagunk bűnösségének felismerése, ismerete. Már ebben a könyvében is jelentkezik a kereszténynek kiválasztottságának tudata, de elkötelezettsége is. Művét befejezve Észak-Itáliába

akart utazni, onnan Strassbourgba, hogy dolgozhasson. Útja Genfben keresztül vezetett, ahol Farel lelkész már elkezdte a reformáció munkáját, és szinte átkokkal kényszerítette Kálvint ottmaradásra és a munka vezetésére. Így lett Kálvin Genf reformátora. 1536-ban született meg genfi hitvallása. Ezzel együtt kidolgozott egy rendet is, amelyben a hitvallás mellett követelte a gyülekezet életének átalakulását is, mondhatnánk: egyházfegyelmet. Ezt a városiak túl szigorúnak találták, és fellázadtak ellene. Kálvinnak és társainak innen is menekülniük kellett. Később visszahívták, mert a városban még nagyobb lett a zűrzavar. Innentől kezdve Kálvin Genfben élt és dolgozott haláláig rendíthetetlenül. Itt történt beleegyezésével Michael Servet antitrinitárius tudós halálra ítéltése is.

(Folytatás a 5. oldalon.)

*Helyesírási szabályzatunk lehetővé teszi a magyaros *Kálvin János* formát is.

